Газету прыраўнялі да зброі (стар. 2)
Хто заплаціць пацярпелым укладчыкам? (стар. 3)

СВАБОДА

Год заснавання 1902
Выходзіць з 1990
Галоўны рэдактар Ігар Гермянчук
Заснавальнік і выдавец Павел Жук
Наклад 46 570
Адрас рэдакцыі:
220088, Мінск, вул.Іванаўская, 56
Тэл./факс 2 362 441

29 кастрычніка 1996 г. | № 82 | Кошт свабодны

Лукашэнка праславіўся

Сёння, 29 кастрычніка, у Нью-Йорку міжнародная арганізацыя *Human Rights Watch* праводзіць «круглы стол» па праблеме правоў чалавека ў Беларусі і праекту новай канстытуцыі.

З асноўным дакладам на «круглым стале» выступіць Сяргей Навумчык, як прадстаўнік Беларускага Хельсінкскага камітэта. Будуць выступаць таксама прафесар Дона Арц і дырэктар аддзела Украіны, Беларусі і Малдовы Дзярждэпартамента ЗША Джэк Сігл. Будуць прысутнічаць прадстаўнікі ААН, палітычныя аглядальнікі і аглядальнікі па пытаннях права вядучых амерыканскіх газетаў. Такога — у дачыненні да Беларусі — у ЗША яшчэ не было.

На наступны дзень (30 кастрычніка) у Вашынгтоне адбудзецца брыфінг па сітуацыі ў Беларусі, які ладзіць Камісія па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе. Камісія складаецца з васьмі сенатараў, васьмі кангрэсменаў і двух прадстаўнікоў Дзярждэпартамента ЗША.

Б.П.

Ціхіня – Капітану: «Прыміце меры»

Старшыня Канстытуцыйнага суда В.Ціхіня накіраваў заяву Генеральнаму пракурору В.Капітану.

В.Ціхіня заявіў, што на Канстытуцыйны суд робіцца ціск з боку высокапастаўленых службовых асобаў. У якасці прыкладу ён прывёў апублікаваную нядаўна ў афіцыйных газетах заяву Галоўнага ўпраўлення грамадска-палітычнай інфармацыі адміністрацыі прэзідэнта, у якой сцвярджаецца, што *«стремление к диктаторской, бесконтрольной власти Верховного Совета поощряется Конституционным судом, напрямую зависимым от руководства Верховного Совета».*

В.Ціхіня звяртае ўвагу Генеральнага пракурора на тое, што падобныя заявы дапускаліся некаторымі службовымі асобамі і раней. Старшыня КС бачыць у гэтым парушэнне 126-га артыкула Канстытуцыі, у якім запісана, што прамое або ўскоснае ўздзеянне на Канстытуцыйны суд ці ягоных членаў, звязанае з дзейнасцю па ажыццяўленні канстытуцыйнага кантролю, недапушчальнае і цягне адказнасць па законе. В.Ціхіня просіць Генеральнага пракурора *«прыняць меры да службовых асоб, якія аказваюць ціск на Канстытуцыйны суд, а таксама для прадухілення незаконных дзеянняў у дачыненні да вышэйшага органа канстытуцыйнага кантролю Рэспублікі Беларусь».*

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

2 лістапада – шэсце ў Курапаты

Мінскі гарвыканкам папярэдне разгледзеў заяўку Беларускага народнага фронту на святкаванне 2 лістапада ў Мінску Дзядоў — дня памяці продкаў.

Ужо стала традыцыяй, што з году ў год на Дзяды ўдзельнікі жалобнага шэсця збіраюцца а 12-й гадзіне каля помніка ахвярам фашызму, што побач з касцёлам св.Сымона і Алены на плошчы Незалежнасці. На гэты раз таксама планавалася, што з гэтага месца калона рушыць у бок плошчы Якуба Коласа, да парка Чалюскінцаў, Маскоўскіх могілак, а закончыцца святкаванне Дзядоў у Курапатах.

Як звычайна, гарадская выканаўчая ўлада прапанавала свой сцэнарый: удзельнікі Дзядоў могуць сабрацца ў 12:00 на плошчы Незалежнасці, а пасля — групамі не больш за 40 чалавек і ідучы толькі па тратуарах — правесці «кропкавае ўскладанне кветак» да памятных мясцін каля будынка КДБ, у скверы Янкі Купалы, на плошчах Перамогі і Якуба Коласа, у парку Чалюскінцаў і г.д. З 14:00 да 16:00 гарвыканкам прапануе правесці шэсце ад Маскоўскіх могілак да Курапатаў, дзе адбудзецца жалобная паніхіда.

Аднак арганізатары настойваюць на першапачатковым варыянце. Сыходзячы з досведу мінулых гадоў, мяркуецца, што ў акцыі возьмуць удзел некалькі тысяч чалавек, і разбіць іх на групы па 40 асобаў будзе папросту немагчыма. На момант падпісання нумара ў друк СВАБОДА яшчэ не мела звестак аб канчатковым рашэнні Мінгарвыканкама.

Раман ЮРЭВІЧ

ПАДПІСКА-97

СВАБОДА будзе штодзённай газетай

Пачалася падпісная кампанія на наступны год. СВАБОДУ можна выпісаць на першыя 3 месяцы ў любым паштовым аддзяленні і «Белсаюздруку».

Спачатку рэдакцыя планавала выпускаць газету тры разы на тыдзень, але цяпер мы прыкладаем намаганні, каб са студзеня 1997 г. выпускаць СВАБОДУ штодня. Пры гэтым, заўважце, кошт падпіскі мы вырашылі не павялічваць.

Падпіска на СВАБОДУ каштуе:
1 месяц — 18 тыс. рублёў
3 месяцы — 54 тыс. рублёў

НАШ ПАДПІСНЫ ІНДЭКС 63887

Чубайс думае за Беларусь?

Дэлегацыя Вярхоўнага Савета Беларусі на чале з Сямёнам Шарэцкім 24 кастрычніка ў Маскве ўзяла ўдзел у чарговым паседжанні сесіі парламенцкага сходу Беларусі і Расіі.

Парламенцкі сход, у які ўваходзяць па 25 дэпутатаў ад кожнай краіны, — адна з агульных структур, што ўзніклі пасля стварэння Супольнасці дзвюх дзяржаў у красавіку гэтага года. Спікер беларускага парламента Сямён Шарэцкі выкарыстаў візіт у Маскву для сустрэч з кіраўніком адміністрацыі прэзідэнта Расіі Анатолем Чубайсам і новым сакратаром Савета бяспекі Расіі Іванам Рыбкіным. Абедзьве размовы доўжыліся больш за гадзіну і, паводле сцверджанняў С.Шарэцкага, пакінулі ў яго «самыя добрыя ўражанні». На сумеснай прэс-канферэнцыі са спікерам Расійскай думы Генадзем Селязнёвым Шарэцкі падкрэсліў, што ва ўнутраным канфлікце паміж заканадаўчай і выканаўчай уладамі Беларусь здольная разабрацца самастойна.

Беларуская прэзідэнцкая прапаганда вуснамі свайго нястомнага тэлерупара Зімоўскага даволі нязграбна паспрабавала сказіць сутнасць пазіцыі кіраўніка адміністрацыі Ельцына, заявіўшы, нібыта Чубайс заклікаў Шарэцкага не ваяваць з Лукашэнкам. Чубайс, безумоўна, не той чалавек, якога можна западозрыць у сімпатыях да Лукашэнкі, аднак варта адзначыць змену акцэнтаў у стаўленні Крамля да беларускага канфлікту. Пасля таго, як Лукашэнка нібыта згадзіўся не рабіць дзяржаўнага перавароту, Масква ад палітыкі актыўнага ціску на беларускага прэзідэнта перайшла на пазіцыі нейтралітэту. Крамлю не вельмі хацелася паўтарэння ў Мінску непрыемных для Ельцына аналогій з кастрычнікам 1993 года. Але Масква не жадае і губляць «самага прарасійскага» кіраўніка ў СНД — лепей падтрымліваць напружанне, не даючы магчымасці ні аднаму з варагуючых бакоў дабіцца канчатковай перамогі.

У сувязі з маскоўскай пазіцыяй яшчэ больш актуальным становіцца варыянт, які цяпер вельмі ажыўлена абмяркоўваецца ў кулуарах беларускага парламента: дэпутаты-ініцыятары здымаюць з рэферэндуму свой праект Канстытуцыі, і Вярхоўны Савет у вачах «шырокіх масаў насельніцтва» ставіць пераможную кропку ў конкурсе на званне «лепшага кампрамісніка».

А паездкі ў Маскву для 25 беларускіх дэпутатаў самых розных фракцыяў маюць, акрамя ўсяго іншага, адзін істотны плюс: нашыя парламентары, па прызнанні аднаго з іх, на свае вочы пераконваюцца ў вялікадзяржаўніцкім менталітэце расійскіх палітыкаў. Кожная гадзіна сумеснай працы пазбаўляе наіўных ілюзій «роўнай і ўзаемавыгаднай інтэграцыі».

Віталь ЦЫГАНКОЎ

Галоўнага рэдактара не дапускаюць у рэдакцыю

З дапамогай міліцыі прэзідэнцкая адміністрацыя працягвае ўтрымліваць «Народную газету» пад сваім кантролем.

Галоўнага рэдактара Леаніда Юнчыка не дапускаюць у службовы кабінет. Учора яго ў чарговы раз спынілі міліцыянты перад уваходам на 7-ы паверх Дома друку, дзе размяшчаецца «НГ» *(гл.здымак)*. Пасля гэтага інцыдэнту тры прадстаўнікі Пракуратуры РБ нанеслі візіт М.Шыманскаму, які насуперак рашэнню Канстытуцыйнага суда працягвае ўтрымліваць рэдактарскае крэсла.

М.Г.

ПРАГНОЗ

Расійскі пасьянс

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Расстаноўка сіл у расійскай уладнай вярхушцы гэтай восенню змянялася настолькі імкліва, што беларускія палітыкі, традыцыйна прывязаныя да расійскага палітычнага рынку, могуць і разгубіцца: на каго ставіць? Яшчэ вясной Лукашэнка ставіў на Зюганава. Сёння ж да беларускага прэзідэнта не могуць не даходзіць звесткі пра збліжэнне лідэра расійскіх камуністаў з тандэмам «Строеў—Селязнёў», а праз іх з Чарнамырдзіным, што блытае планы галоўнага інтэгратара.

З іншага боку, цяжкасці з саюзнікамі пачаліся і ў беларускіх апазіцыянераў. Яшчэ ў верасні менавіта праз Анатоля Чубайса яны спрабавалі ўздзейнічаць (і небеспаспяхова) на расійскага прэзідэнта, каб скарэкціраваць беларускую сітуацыю ў бок дэмакратызацыі і законнасці. Але сёння ўжо ад таго самага Чубайса даводзіцца атрымліваць парады шукаць «кампраміс з Лукашэнкам», бо ён, маўляў, зрабіў крок насустрач парламенту. Дарэмна пытацца ў Анатоля Барысавіча: хіба знаходжанне ў канстытуцыйным полі — гэта міласць, а не абавязак прэзідэнта? Бо сённяшні Чубайс не можа не адрозніваецца ад Чубайса перыяду прыватызацыі ці нават абжывання ў Крамлі. Час зразумець, што гэтак жа будзе з кожным з былых саюзнікаў. Кожны сябар нашых дэмакратаў тым менш будзе да іх прыслухоўвацца, чым вышэйшую пасаду атрымае. Бо якім бы нязручным ні быў для Масквы Лукашэнка, лепшага (для Расіі) прэзідэнта, чым Аляксандр Рыгоравіч, ёй ужо ніколі не атрымаць. Як казалі амерыканцы пра дыктатара Нар'егу: «Магчыма, ён і сукін сын, але наш сукін сын».

І ўсё ж вернемся да пытання — на каго ставіць. Цяпер, калі выштурхнулі з Крамля Лебедзя, калі маскоўскі мэр Лужкоў заявіў ледзь не пра трэцюю «абарону Севастопаля» і распачаў фактычна сваю перадвыбарчую кампанію, а ў расійскіх губернях «чырвонага пояса» перамагаюць яўныя антыельцынцы, сапраўды можа скласціся ўражанне, што эпоха цара Барыса завяршаецца і пачынаецца чарговы «смутны час». Толькі давайце зададзімся пытаннем: няўжо Чарнамырдзін ды Чубайс такія прасцякі, няўжо Чарнамырдзін дзеля таго «здаў» гучнагалосага генерала, каб падняць ягоны рэйтынг напярэдадні новых прэзідэнцкіх выбараў? Няўжо Чубайс, які яшчэ ў ліпені збіраўся заняцца бізнесам, дзеля таго адклаў гэты выгадны занятак і ўмацаваўся ў Крамлі, каб праз паўгода яго выкінуў адтуль новы прэзідэнт?

(Працяг на стар. 2)

Шарэцкі сустракае Зыха

Сёння ў Брэсце павінна адбыцца рабочая сустрэча спікера беларускага парламента Сямёна Шарэцкага з маршалкам польскага Сейма Юзэфам Зыхам.

Перамовы будуць праходзіць адзін на адзін.

Нагадаем, што ў чэрвені г.г. пан Зых прымаў свайго беларускага калегу ў польскім горадзе Нараўка. Візіт у адказ быў запланаваны на канец лета, але быў адкладзены з прычыны хваробы Ю.Зыха.

А.Д.

Трагедыя кастрычніка

Адразу сямёра салдат загінула ў мінулую суботу на палігоне пад Барысавам у выніку падзення вайсковага аўтамабіля ў вадаём.

«Урал», гружаны дровамі, на якія ў парушэнне правілаў забраліся салдаты, ехаў уздоўж вадаёма па 144-му танкадрому. Раптам вадзіцель вырашыў аб'ехаць яму, але не справіўся з кіраваннем, і машына перакулілася прама ў ваду. Вайскоўцаў літаральна засыпала дровамі, якія яны самі гадзіну таму пагрузілі ў кузаў. Сямёра з дзевяці загінулі. Усе хлопцы — 1976-77 гадоў нараджэння. Узбуджана крымінальная справа. Прапаршчыку Абрамовічу, які быў за старшага ў машыне, «свеціць» да 10 гадоў турмы. На месцы здарэння ўжо пабываў міністр абароны Беларусі Леанід Мальцаў.

Усяго за дзевяць месяцаў гэтага года ў беларускім войску загінула 42 ваеннаслужачыя, што крыху меней у параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года, калі было зарэгістравана 67 смяротных выпадкаў. Але кастрычнік 1996 г. стаў рэкордным па трагедыях. У тым жа Барысаўскім раёне днём раней адзін вайсковец загінуў ад паражэння электратокам і адзін цывільны быў разарваны снарадам на палігоне.

Алесь ПАЎЛОВІЧ

СНІД прыйшоў у казарму

Армейскае і медыцынскае начальства чамусьці замоўчвае той факт, што ў салдацкую казарму прыйшла «чума XX стагоддзя».

Паводле нашых звестак, у беларускім войску выяўлена 16 ВІЧ-інфіцыраваных салдатаў тэрміновай службы. У Рэспубліканскім цэнтры прафілактыкі СНІДа інфармацыю пацвердзілі, але заявілі, што хворых не 16, а 10. Гэтыя хлопцы былі прызваныя на службу сёлета, большасць з іх са Светлагорска. Калі дыягназ пацвердзіўся, усіх ВІЧ-інфіцыраваных салдат датэрмінова звольнілі з войска.

Пасля гэтага выпадку міністр абароны выдаў загад, каб усіх навабранцаў перад прызывам на службу абавязкова абследавалі на СНІД.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Хто ж перакрываў рух транспарту?

Арганізатарам акцыі «У абарону Канстытуцыі, супраць дыктатуры», што адбылася ў Мінску 19 кастрычніка, міліцыя прад'яўляе абвінавачванні ў парушэнні парадку.

23 кастрычніка дэпутата ВС Аляксандра Бухвостава, які ўваходзіў у склад аргкамітэта па падрыхтоўцы акцыі, у ягоным службовым кабінеце наведалі два супрацоўнікі міліцыі. Яны паведамілі, што члены аргкамітэта абвінавачваюцца ва ўчыненні проціпраўных дзеянняў, якія пацягнулі за сабою парушэнне руху грамадскага транспарту. Канкрэтна інкрымінуецца правядзенне несанкцыянаванага шэсця ад плошчы Якуба Коласа да месца правядзення мітынгу — плошчы Парыжскай камуны.

На запатрабаванне прадстаўнікоў праваахоўных органаў А.Бухвостаў напісаў тлумачальную запіску, пасля чаго яго папярэдзілі, што ў бліжэйшы час справа будзе накіраваная ў суд.

Выклікае здзіўленне, што абвінавачванні ў парушэнні работы транспарту прад'яўляюцца чамусьці прадстаўнікам апазіцыйных сілаў. Між тым мінчане добра памятаюць, што падчас правядзення ў Палацы спорту «ўсебеларускага сходу» быў поўнасцю перакрыты праспект Машэрава і нават пешаходам дазвалялі прайсці толькі па спецпропусках.

БелаПАН

На здымку: 19 кастрычніка па праспекту Машэрава можна было праехаць альбо прайсці толькі пры наяўнасці спецпропуска.

Газету приравняли к оружию

Несколько дней пришлось провести за решеткой бывшему начальнику отдела УВД Гомельского облисполкома, 44-летнему майору милиции Николаю Кравченко

Его история стала еще одной прекрасной иллюстрацией к своеобразной трактовке белорусскими властями таких понятий, как свобода печати и права гражданина.

В начале недели Кравченко по личным делам поехал на машине в Могилев. Поскольку его собственный автомобиль вышел из строя, он одолжил «Жигули» у Юрия Захаренко, в которых лежали два десятка экземпляров газеты «Грамадзянін». Когда Кравченко приехал в Могилев, он имел неосторожность предложить это издание, в котором были напечатаны, в частности, интервью с Захаренко, Богданкевичем, Гончаром и Пастуховым, двум местным омоновцам: «Ребята, почитайте, может, вам будет интересно». «Ребята» почитали — руки майору за спину и доставили его в УВД.

Тут же об этом было доложено новому шефу могилевской милиции Апанасевичу, который ранее возглавлял Гомельское УВД. Вероятно, он не испытывал избытка добрых чувств к бывшему подчиненному, который, когда изгоняли предыдущего министра внутренних дел, с трибуны заявил о своем принципиальном несогласии с этим, после чего вскорости был освобожден от должности с понижением. Дознаватель Могилевского УВД Галина Жебракова вынесла постановление о возбуждении уголовного дела. Этот документ имеет юридическую силу в том случае, если утверждается начальником органа дознания, в данном случае — руководителем УВД. Кравченко инкриминировалось «распространение газеты «Грамадзянін», которое квалифицировалось как нарушение статьи 201 УК (злостное хулиганство, нарушающее общественный порядок). Майор милиции оказался в КПЗ. Постановление о его задержании также утвердил Апанасевич. Проявил в этой ситуации не принципиальность, а скорее верность президенту и прокурор области Олег Баженко, который своим пассивным поведением способствовал нахождению Кравченко в камере. Хотя абсурдность выдвинутого обвинения была очевидной изначально: газета «Грамадзянін» — официально зарегистрированное издание и его распространение никак не может подпадать под Уголовный кодекс. Поэтому впоследствии материалы дела № 1460 были уничтожены.

После задержания майор Кравченко заявил о том, что у него имеется оружие — малокалиберный пистолет, на ношение которого имеется разрешение. В этой связи ему попытались вменить 213-ю статью УК — незаконное ношение огнестрельного оружия, хотя оружие было официально зарегистрировано, что можно было проверить в течение пяти минут. Когда же и это обвинение отпало, вдруг в салоне машины нашелся обычный кухонный нож. Немедленно была проведена криминалистическая экспертиза, установившая, что он является холодным оружием. Но при этом слуги закона забыли о том, что хранение ножа не образует состава преступления.

В конечном счете Николай Кравченко, отсидевший около трех суток, был освобожден за отсутствием состава преступления заместителем начальника следственного управления полковником Шпаком. Но вопросы остаются. Если уже сейчас правоохранительные органы действуют по принципу «был бы человек, а статья найдется», то что будет завтра, когда Лукашенко по его «просьбе» подчинят еще и прокуратуру. Все идет к тому, что скоро по указу президента будут сажать в тюрьмы и лагеря.

И еще одно. Правовой беспредел творится людьми, которые получают вполне конкретное поощрение за свои «труды». Так, некоторые высокопоставленные чины МВД (в том числе имевшие непосредственное отношение к этой истории) имеют квартиры сразу в нескольких городах Беларуси. Принцип такой: поработал в одном областном центре — получил квартиру, перевелся на другое место службы — снова обзавелся жильем, потом продал предыдущее, получил следующее назначение и так далее. Неплохая форма оплаты за творимый произвол, особенно с учетом нынешних цен на недвижимость.

Александр КОРЖАКОВ

Расійскі пасьянс

(Пачатак на стар. 1)

Аб тым, што Ельцын хворы, крамлёўская вярхушка ведала даўно. Таму і не пагадзілася зімой на перанос выбараў, разумеючы, што праз некалькі месяцаў ужо не будзе вакол каго аб'ядноўвацца. Але хутчэй за ўсё толькі летам пасля першага тура выбараў стала вядома дакладна, што Барыс Мікалаевіч хворы безнадзейна. Вось калі бліжэйшае атачэнне Ельцына вырашыла тэрмінова ўзяцца за ўмацаванне ўлады. Тады і нарадзіўся план канстытуцыйнай рэформы, якая ў посткамуністычнай Расіі будзе ўжо трэцяй па ліку (калі будзе).

Яе аўтары зыходзяць з відавочнага прагнозу, што Чарнамырдзін выбары не выйграе, бо занадта доўга быў ён у цяні Барыса Мікалаевіча, занадта «правільны» ён чалавек, да таго ж не харызматычны лідэр, каб прывабіць расійскі электарат. Колькі не «раскручвай» Віктара Сцяпанавіча на тэлебачанні, але калі альтэрнатывай яму будзе генерал Лебедзь, то атрымаецца тое ж, што і ў Беларусі ў 1994 годзе: прэм'ера перамог дырэктар саўгаса. Але іншага кандыдата, акрамя Чарнамырдзіна, у ельцынскай каманды няма. Чубайс, як у нас кажуць, «непраханжэ». Мог бы прайсці чалавек другой каманды (зусім і не варожай), Зюганаў, але ельцынцы своечасова дапамаглі «раскруціцца» Лебедзю і Зюганава нейтралізавалі. Ён гэта разумее і зла на канкурэнтаў не трымае. Ва ўсякім разе — цяпер. Трэба лічыцца з рэальнасцю. А яна такая, што, калі не змяніць правілы гульні, не змяніць саму сістэму ўлады, у Лебедзя шлях да прэзідэнтства адкрыты.

Як сцвярджаюць дасведчаныя людзі, менавіта зменамі правілаў заняліся сённяшнія гаспадары Крамля. Сутнасць зменаў — ператварыць моцнага прэзідэнта ў слабога, аддаўшы значную частку ягоных паўнамоцтваў прэм'еру. У тым ліку правесці ў Канстытуцыю такія карэктывы, каб прэзідэнт выбіраўся не ўсенародна, а толькі парламентам. Першым такім прэзідэнтам пасля развітання з Барыса Мікалаевіча стане хутчэй за ўсё Генадзь Зюганаў — галасоў камуністаў у абедзвюх палатах расійскага парламента для гэтага хопіць. У прэзідэнта Зюганава будуць прадстаўнічыя функцыі і кантроль над заканадаўчым працэсам, а ўсю гаспадарча-выканаўчую ўладу возьме ў свае рукі Віктар Чарнамырдзін, пры якім першым (галоўным) намеснікам стане Анатоль Чубайс. Тандэм «Строеў-Селязнёў» будзе для іх балансам, стрымліваючым фактарам, пры гэтым «левым» аддадуць яшчэ некалькі міністэрскіх партфеляў (міністр-камуніст — толькі першая ластаўка).

Такім чынам, кожны атрымае па значным, але не вырашальным кавалку ўлады (прыкладна гэтак жа зараз распарадкаваная эканоміка Расіі, дзе «новыя рускія» дамінуюць у банкаўскай і энэргетычнай галінах, а «чырвоныя» — у вайскова-прамысловым комплексе). Лічыцца, што такі падзел выратуе краіну ад прышэсця Лебедзя, Лужкова, Жырыноўскага ці нават Лукашэнкі. У гэтым варыянце, канешне, ёсць слабыя бакі, незразумелыя рэчы. Напрыклад, чаму пагадзіўся на пост віцэ-прэм'ера Чубайс? Апошнія ягоныя крокі паказваюць, што ён можа і выйсці за рамкі прапанаванага. Але тады рушыцца ўся сістэма.

Ці падтрымлівае гэтую «рэформу» (калі яна сапраўды плануецца) Барыс Мікалаевіч? Яшчэ два тыдні таму, акрамя раптоўнага адхілення ад пасады Лебедзя, іншых сімптомаў, якія б паказвалі ягоную згоду, не было. Аднак апошнія падзеі ў Маскве даюць падставы меркаваць, што ён не проста згодзен, але і актыўна працуе на гэты варыянт. Мяркуйце самі: спачатку Ельцын па радыё рэзка абрывае ўсіх жадаючых зноў пачаць прэзідэнцкія выбары — маўляў, хопіць нам выбараў, трэба працаваць, прэзідэнт у краіне ёсць. Але калі ён ёсць, то навошта спатрэбілася праз два дні ствараць «кансультатыўны савет» з Чарнамырдзіна, Чубайса, Строева, Селязнёва? Далей — болей. КС яшчэ не пачаў працаваць, а ягоныя члены ўжо заяўляюць пра неабходнасць далучыць да іх лідэраў найбольш магутных парламенцкіх фракцыяў (у першую чаргу Зюганава). Вось і акрэслена кола тых пяці палітыкаў, якім і застанецца ў спадчыну прэзідэнцкая ўлада.

Нарэшце, апошняя навіна з Дзярждумы. Пасля адстаўкі Лебедзя там хутка прынялі пастанову «Аб забеспячэнні канстытуцыйнага парадку і бяспекі Расійскай дзяржавы». Дакумент рыхтаваўся пад кіраўніцтвам і па ініцыятыве старшыні камітэта па бяспецы камуніста Ілюхіна. Галоўная думка гэтага дакумента — уся ўлада ўраду. Вядома, што забяспечыць гэтую ўладу без зменаў у Канстытуцыі немагчыма. І тут можна было б узгадаць, што дзеючую расійскую Канстытуцыю народ прымаў на рэферэндуме. Але хто ж яе адмяняе? Змены — яны і ёсць змены. Іх патрабуе час, прымаць іх трэба тэрмінова. Не выключана, што гэты «тэрмін» — астатні час жыцця Барыса Мікалаевіча. Толькі б ён працягнуў яшчэ некалькі месяцаў, хаця б да новага года, і тады, як сцвярджае рэклама, «усё ў нас атрымаецца».

Смаргонь – на мяжы сацыяльнага выбуху

На мінулым тыдні, 24 кастрычніка, Міхаіл Чыгір наведаў г.Смаргонь.

Ён прыехаў, каб наведаць два буйнейшыя заводы горада — аптычнага станкабудавання і аўтаагрэгатны, эканамічнае становішча якіх вельмі цяжкае. На першым з ранейшых 5 тысяч рабочых засталося ў тры разы менш. А на аўтаагрэгатным, дзе колькасць работнікаў таксама моцна зменшылася, заробкі не перавышаюць 200—300 тысяч рублёў у месяц.

Праблема аўтаагрэгатнага ў тым, што напрыканцы існавання СССР ён будаваўся як філія Мінскага трактарнага завода, але потым папросту стаў непатрэбны. Завод аптычнага станкабудавання амаль цалкам працаваў на савецкую армію, таму пераадолець крызіс пры бяздарнай эканамічнай палітыцы ўрада яму яшчэ цяжэй. М.Чыгіру не спадабалася, што замест таго, каб даваць грошы ў бюджэт, смаргонскія заводы выпрошваюць крэдыты на выплату заробкаў. Прэм'ер-міністр паабяцаў прыслаць камісію, якая павінна падрабязна разабрацца ва ўсіх смаргонскіх праблемах.

Працоўная сітуацыя ў горадзе ўвесь час пагаршаецца. Сёння афіцыйная лічба беспрацоўя перавышае 9% — гэта самы горшы ў вобласці паказчык. А схаванае беспрацоўе тымчасам дасягае прыкладна 30%. Лічыцца, што калі дзесятая частка працаздольнага насельніцтва не мае работы, дык сітуацыя пагражае сацыяльным выбухам. У Смаргоні да гэтага засталося няшмат.

Сяргей АСТРАЎЦОЎ

Ахвяра СНІДу

У Магілёўскай абласной бальніцы днямі памёр хворы, у якога быў устаноўлены дыягназ СНІД.

Цяпер у бальніцы знаходзіцца яшчэ адна ахвяра СНІДу — дзяўчына-наркаманка з Асіповічаў. Пра гэта паведаміў галоўны ўрач Магілёўскага абласнога цэнтра прафілактыкі СНІДу А.Бусел. Усяго ў 1996 г. зарэгістравана 10 ВІЧ-інфіцыраваных, яшчэ некалькі чалавек пад падазрэннем.

Дарэчы, пашырэнне «чумы XX стагоддзя» на Магілёўшчыне недарэмна называюць «светлагорскім рэхам»: устаноўлена, што магілёўскія наркаманы набываюць наркотыкі перш за ўсё ў Светлагорску.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Долар пераадолеў 20-тысячную мяжу

У мінулую пятніцу, 25 кастрычніка, кошт долара на міжбанкаўскім валютным рынку склаў 22.200—22.300 беларускіх рублёў.

Скачок выразны: яшчэ на пачатку тыдня курс не перавышаў 19.400—19.500 рублёў за долар. На рынку наяўнай валюты (перш за ўсё на «чорным») курсы долара таксама перавысілі дваццацітысячную мяжу, але ўсё ж не дайшлі да ўзроўню курсу рынкаў безнаяўнай валюты.

Такі імклівы рост курсу можа быць патлумачаны перш за ўсё выдачай банкаўскіх крэдытаў (як за кошт саміх банкаў, так і спецыяльнай крэдытнай лініі Нацыянальнага банка) на выплату запазычанасці па зарплаце. З агульнай сумы запазычанасці, якая складае прыкладна 1 трлн. рублёў, ужо выплачана болей за 600 млрд. Моцна падагравае попыт на валюту і палітычная нестабільнасць у краіне.

На гэтым тыдні, магчыма, рост зменіцца падзеннем курсу — гэта амаль заўжды здараецца пасля рэзкага павышэння каціровак. Але, здаецца, курс долара ўжо стабільна ўсталяваўся за дваццацітысячнай адзнакай, што патрабуе ад Нацыянальнага банка ўнясення новых зменаў у нарматыўныя акты, якія абмяжоўваюць максімальныя каціроўкі наяўнага долара рысай 20.150 BRB. У банкаўскіх колах ходзяць чуткі, што павышальны каэфіцыент будзе ізноў павялічаны — да 1,5 — з мэтай захавання канкурэнтаздольнасці банкаў перад «чорным» рынкам. Калі гэта будзе так, максімальна магчымы банкаўскі курс наяўнага долара складзе 23.250 рублёў. Калі не — банкам зноў давядзецца выкарыстоўваць розныя абходныя схемы, накшталт пакупкі ці продажу долараў праз іншыя цвёрдыя валюты, на якія няма абмежавання каціровак.

Алесь САДОЎСКІ

СВАБОДА
29 кастрычніка 1996 г., № 82

Часопіс The Economist пра апошнія падзеі ў Беларусі

Дэманстранты не пабаяліся зброі і сабак

Процістаянне паміж дэмакратычна настроенымі дэманстрантамі і ўрадавымі сіламі са зброяй ды сабакамі становіцца звычайнай карцінай у Мінску. Дэманстранты стараюцца спыніць прэзідэнта Лукашэнку, чый рэжым няўхільна крочыць да дыктатуры. Расія, здаецца, глядзіць на гэта скрозь пальцы, Захад залішне доўга маўчаў, а беларуская апазіцыя яшчэ слабая, каб уздзейнічаць на прэзідэнта ўласнымі сіламі.

Лукашэнка ўжо прыбраў да рук прэсу, не раз садзіў у турму палітычных апанентаў і адкрыта ігнаруе рашэнні Канстытуцыйнага суда. Цяпер ён хоча сам кантраляваць парламент і Канстытуцыйны суд, і з гэтай мэтай прапанаваў праект новай канстытуцыі, якая працягнула б ягоныя паўнамоцтвы на два дадатковыя гады.

19—20 кастрычніка прэзідэнт праводзіў свой «народны сход», на якім аб'явіў, што згодны правесці рэферэндум 24 лістапада. Нягледзячы на тое, што, паводле даследаванняў грамадскай думкі, Лукашэнка ўсё яшчэ з'яўляецца самым папулярным палітыкам, яму будзе вельмі цяжка выйграць галасаванне: паводле закону, яму трэба, каб больш за 50% унесеных у спісы выбаршчыкаў сказалі «так». Але што з таго Лукашэнку: да законнасці працэдуры галасавання ён ставіцца з такой жа зняваган, як і да іншых дэмакратычных каштоўнасцяў.

Дэманстранты, якія не збаяліся міліцыі і выйшлі 19 кастрычніка на мітынг, патрабавалі, каб Вярхоўны Савет абвясціў прэзідэнту імпічмент. Але Лукашэнка, здаецца, спіць спакойна. Ён ведае, што дэмакратычны рух не настолькі магутны, сканцэнтраваны ў гарадах і, акрамя ўсяго, адчувае недахоп моцных лідэраў.

Захад занепакоены — але бяссільны. У яго няма ніякага жадання ўбачыць дыктатарскі рэжым на ўсходніх межах *NATO* (калі да блоку далучыцца Польшча). Але, з другога боку, страшна чапаць чалавека, які дагэтуль трымае каля 18 ядзерных ракет і не хоча аддаваць іх назад Расіі. Амерыка, Еўрапейскі Саюз, Савет Еўропы вядуць перамовы з беларускім парламентам — а Лукашэнку, здаецца, на гэта напляваць.

The Economist,
26 кастрычніка 1996 г.
(Друкуецца ў скарачэнні.)

Конфликт правительства Беларуси с международными финансовыми организациями обостряется.

Всемирный банк программу Лукашенко не одобрил

Эксперты Всемирного банка (ВБ) представили результаты исследования программы социально-экономического развития Беларуси до 2000 года, предложенной администрацией президента. По мнению зарубежных экспертов, в случае, если эти меры будут реализовываться так, как описано в программе, они могут серьезно дестабилизировать экономическую ситуацию в республике. Эксперты ВБ напомнили также о том, что приватизация в Беларуси по-прежнему идет вяло.

С сентября 1994 года в стране приватизировано менее 1% республиканских и всего несколько процентов коммунальных предприятий. При этом эксперты подчеркивают: *«Важным моментом в отношениях Беларуси с международными финансовыми организациями является то, что республика потерпела неудачу не на основании общефилософских споров о путях реформирования ее экономики, а вследствие невыполнения правительством им же самим намеченных скромных планов в области приватизации (акционирования) и по другим направлениям реформирования»*.

Старший консультант «Дрезденербанка» Арнольд Кренер особое внимание уделил заложенному в программе повышению в ближайшие несколько лет коэффициента монетаризации экономики (это отношение количества денег к ВВП в процентах). Если в 1995 г. коэффициент составлял 10,9%, то к 1998—2000 году его планируется довести до 22—28%, а, значит, увеличить втрое за счет высокой денежной эмиссии. По мнению Кренера, такие действия правительства могут привести к высокой инфляции, а возможно, и к гиперинфляции. Он подчеркнул, что для выполнения основных задач правительства, а именно для оказания помощи незащищенным слоям населения и привлечения инвестиций в производство, необходимо удержание инфляции на возможно низком уровне. Г-н Кренер также заявил: *«У меня есть опасение, что президент не настолько глубоко понимает эту проблему, и, возможно, он примет такое решение, которое впоследствии его же и дискредитирует»*.

Ситуация двойственная. С одной стороны, международные эксперты требуют ужесточения финансовой политики; с другой стороны, Лукашенко, не прислушиваясь к мнению экспертов, пытается стимулировать развитие промышленности по собственным рецептам.

Анна БАНЕВА
Коммерсантъ—DAILY

УКАЗЫ

Кто заплатит пострадавшим вкладчикам?

В рамках идеологической обработки населения перед референдумом президент продолжает обещать блага для одних за счет других.

23 октября появился очередной указ «Об инициативе белорусского общественного объединения пострадавших вкладчиков «За социальную справедливость». На первый взгляд, документ совершенно формальный: в нем нет ни одной конкретной цифры. Однако он несет в себе одну опасную идею.

Президент поручил министерству финансов, министерству предпринимательства и объединению пострадавших вкладчиков в трехнедельный срок *«разработать и внести на утверждение»* порядок поэтапного возвращения средств гражданам, вложившим деньги в финансовые структуры. При этом приступить к возмещению ущерба с 1 ноября должно... само Белорусское общественное объединение пострадавших вкладчиков. То ли в президентской администрации разучились считать (через три недели после 23 октября никак не получается 1 ноября), то ли желание начать возврат денег до референдума настолько велико, что исполнительная власть не постесняется спросить за несвоевременную выплату с самих же обманутых вкладчиков.

Президент рекомендует соответствующим структурам *«предусмотреть в качестве источника возмещения причиненного ущерба, кроме централизованных средств, возможность использования прибыли предприятий от их производственно-хозяйственной деятельности»*. С точки зрения командной экономики все логично: одни субъекты хозяйствования воруют деньги у части населения, а другие, работающие прибыльно, расплачиваются.

Однако нормальная логика подсказывает иное: если государство в лице президента на высшем уровне решило поддержать пострадавших граждан, то и выплачивать деньги следует за счет средств государственного бюджета. Если он пуст — задействовать внебюджетные президентские фонды (там уж точно хватит на всех). Денег жалко? А что будут чувствовать и думать руководители немногих прибыльно работающих предприятий, когда государство начнет по собственному усмотрению раздавать их прибыль?

Кстати, самыми прибыльными в Беларуси сегодня являются два предприятия — «Торгэкспо» и фонд Эсамбаева, так что именно там лучше всего искать источники финансирования.

В каком виде планируется «снимать» деньги с предприятий, пока не известно. Возможно, будет введен какой-то новый сбор, а может быть, это снова приобретет вид «добровольных отчислений». Но нельзя забывать: доброй воле тоже когда-то приходит конец.

Вероника СТРОЕВА

На снимке: обманутые вкладчики надеются на своего спасителя

Письмо к ученому соседу (почти по Чехову)

В защиту президента

Здравствуйте, дорогой товарищ (извините, забыл, как вас зовут). Когда мы с вами виделись, то много говорили о политике. Оставили вы мне целую кучу разных так называемых независимых газет, чтобы я, значит, просвещался. Прочитал я их внимательно, и меня аж заколдобило. Такие бочки на президента катят, что просто жуть берет! Поэтому и решил я обратиться к вам с открытым письмом, чтобы за нашего президента заступиться.

Вот, к примеру, говорят, что экономикой он руководить не умеет, а берется, и лезет во всё. Так ведь берется потому, что он президент, он самый главный, ему положено всем указания отдавать. А насчет того, что не умеет — так где ж он этому мог научиться? Он ведь не умник, не интеллигент какой, а простой мужик. Сколько извилин замполитской фуражкой набило, столько и имеется. Любой из нас с таким же успехом мог бы оказаться на его месте — но просто повезло ему, а не нам, и именно он оказался всенародноизбранным. Да на должности главы государства, в общем-то, мозгов особо и не надо иметь, а надо иметь только луженую глотку, чтобы на всех орать и командовать. На то у него ученые специалисты есть, чтоб любую дурь, что он отчебучит, в научной форме изложить и обосновать. Она, правда, меньшей дурью от этого не становится, ну да ладно. Вы, что ли, лучше бы наруководили?

Гитлера, говорите, наш президент нахваливал. Но нахваливал-то он его только за внутреннюю политику — это ж понимать надо. Мировую войну наш президент развязывать не будет, не боись (да если бы он и захотел ее развязать, никто ему не позволит). А внутри своей страны, если разобраться, Гитлер действовал совершенно правильно. Кто ему мешал работать — расстрелял или по концлагерям раскидал. Так и у нас надо сделать — чтобы пикнуть никто не смел. Всех жидов — в гетто да в крематорий, всех, кто баламутит народ — в расход или в концлагерь. Как только в Беларуси свой Бухенвальд появится — сразу порядок будет.

Обвиняют Лукашенко и в том, что на референдум и на агитацию за свои предложения он много денег тратит. Оно, конечно, в копеечку влетает. Но тут надо сказать однозначно: на то, чтобы посоветоваться с народом, денег жалеть нельзя.

И вообще о деньгах разговору слишком много. И самолет у президента дорогой, и охраны много, и фонды всякие незаконные, и мимо бюджета деньги проходят... Что за привычка в чужом кармане деньги считать? Вы, конечно, мне возразите, что карман этот не лично президентский, а государственный, и это деньги на-ло-го-пла-тель-щи-ков. И откуда слов таких набрались, что не выговоришь? А карман государственный, это уж точно. Государственный — значит государский, и неча в государеву казну нос совать. Наш государь, то бишь президент, сам разберется, куда свою казну тратить. Не могите говорить, что он или там его помощники воруют — они не воруют, а берут свое, что им по чину полагается. Любой бы на их месте бабки крутил — они что, хуже других? И кто б чего насчет этого ни верещал, вам-то ведь все равно ничего не обломится, не перепадет — так что сидите и молчите. Вернее, молчите, пока не сидите.

А то вон чего пишете — «Беларусь во мгле». Да не во мгле она, а в дерьме. Так вы что — хотите, чтобы вместе с Беларусью и президент в дерьме сидел? Не-ет, пусть хоть он один в стране будет чистеньким. Мы не позволим мазать дерьмом нашего президента!

Да и вообще, что там Лукашенко творит — это дело десятое. Зато какие речи толкает — заслушаешься! Может хоть 4 часа кряду, не переставая. Нет, вслушиваться в то, что он говорит, вовсе и не обязательно, даже, может, и вредно — лучше просто наслаждаться, как песней какой или там симфонией. Говорит президент, положим, не очень складно, но так убедительно — аж дух захватывает.

Так нет чтоб наслаждаться вместе со мной — копаться начинают: обещаний Лукашенко надавал чертову пропасть, а не выполнил. А чего тут возмущаться? Ну да, обдурил он нас. И еще обдурит, не сомневайтесь. Так и флаг ему в руки. Ежели мы такие глупые, что всякой ерунде верим, то сам Бог велел нас дурить. Но при этом смотрите: в самом главном-то нас президент не обманул (хотя мог бы и в этом тоже обмануть)! Благодаря Лукашенко Беларусь — единственная страна в Европе, у которой государственным является красный флаг. Да что там в Европе — даже в мире таких стран осталось всего ничего. Так ведь в этих странах люди уже голодают, а у нас пока еще нет. Этот флаг полит кровью наших отцов и дедов; может быть, придется еще полить его кровью наших детей и внуков — но что-что, а идеалы мы при Александре Григорьевиче не предадим.

И под Россию наш президент ложится потому, что понимает: у самого мозгов не густо, а власть он никому, тем более умному, никогда не отдаст. Так пусть из России умные хоть когда одернут. Да и кому нужна вся эта чепуха — независимость разная, суверенитет какой-то. Это в Европе 10-миллионные страны нормально существуют, а мы так жить не можем, потому как привычные, что главное начальство — в Москве. Вот это главное, и в самом главном президент последователен и верен себе. Так что нечего ловить его на мелочах.

Да и чего нам на Европу-то равняться? Вот вы же с высшим образованием, историю КПСС да научный коммунизм, небось, учили, — вам же там разъясняли, что такое Запад и как с ним бороться, поскольку главная его задача — нас задушить, и больше он ни о чем и не мечтает. А сейчас — то же самое. Александр Григорьевич прямо сказал: «Сети вокруг Беларуси сплетены давно!» Запад спит и видит, как бы ему проглотить Беларусь. А все потому, что весь мир Беларуси завидует. Ни в какой цивилизованной стране такого человека, как Лукашенко, к государственной должности на пушечный выстрел бы не подпустили — а мы не просто к государственной должности, мы его президентом выбрали. И нам с нашим президентом хорошо — а Европе и Америке завидно, что у них таких президентов нет.

Вот референдум затеял. Давайте признаемся честно: в политике мы все разбираемся, как свинья в апельсинах. Так давайте всем народом отдадимся президенту. В смысле — отдадимся на его волю, доверимся ему. В конце концов, разве раньше кто-нибудь мог критиковать генерального секретаря, а тем более царя? А что сейчас изменилось? Так будет всегда. Раз Лукашенко забрался выше нас всех, то сверху ему виднее, что нужно делать. Вот и проголосуем, как в советские времена: только «за».

Давайте знать свое место: будем выполнять указания, а не рассуждать и размышлять. Иначе выходит как бы «партия сказала «Надо!» — комсомол ответил «Хрен!» — а где ж такое видано? Так не бывало и не должно быть теперь. По нонешним временам должно быть «президент сказал «Надо!» — народ ответил «Есть!». Так надо, потому что даже если так не надо, все равно так надо. Отдадим свой последний долг этому муд... Тьфу, что это я пишу. Не последний, конечно, — дай Бог, чтоб не в последний раз — отдадим свой гражданский долг этому мудрому человеку.

Если вас не расстреляют (что не худо бы сделать, вы уж не обижайтесь), так заходите поболтать, дорогой товарищ сосед.

Искренне ваш

А.ШОРКИН

Weekend для дыпламатаў

26—27 кастрычніка прадстаўнікі дыпламатычных місій у Мінску пабывалі на экскурсіі ў Латвіі, якую арганізавала фірма *Latinserviss*.

Жадаючыя наведаць гэтую прыбалтыйскую краіну знайшліся ў пасольствах Расіі, Балгарыі, Казахстана, Кітая і Францыі. Найбольш масава выехала пасольства КНР у Мінску (10 чалавек), гэта пераважна жонкі дыпламатаў.

Дыпламатычныя работнікі ездзілі ў Латвію на аўтобусе, спыняліся ў Юрмале, у лепшым гатэлі санаторнага тыпу «Балтыя», а потым накіраваліся ў Рыгу. У праграме была дэгустацыя вяленай рыбы, экскурсіі па горадзе і басейн.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Пісталеты ў баяне

На Гродзеншчыне колькасць злачынстваў, учыненых з ужываннем зброі, у параўнанні з мінулым годам зменшылася на 21%.

Адна з прычын — больш вынікова стала працаваць міліцыя. У часе рэгулярнай аперацыі «Арсенал» сёлета было сканфіскавана 276 адзінак зброі. Распачата 87 крымінальных справаў па фактах незаконнага валодання зброяй.

Напрыклад, у аднаго жыхара Ліды нядаўна было знойдзена, апроч аўтамата ППШ, пісталета, вялікай колькасці запчастак да зброі, яшчэ два снарады, шмат узрывальнікаў, выбуховых прылад і каля тысячы патронаў. А ў Гродзенскім раёне міліцыя затрымала падазроны легкавік. Усе яго пасажыры раней мелі судзімасці. Зброі пры іх не было, аднак у багажніку ляжаў баян, а ўсярэдзіне былі схаваныя пісталеты.

С.М.

І газ, і дубінкі, і стрэлы

За 9 сёлетніх месяцаў у Гродзенскай вобласці міліцыя каля 1.000 разоў біла парушальнікаў грамадскага парадку гумовымі палкамі, 288 разоў ужываўся слезацечны газ.

59 разоў міліцыянтам даводзілася націскаць на курок, у тым ліку ў 42 выпадках — каб спыніць аўтамабілі, якімі кіравалі злачынцы або вадзіцелі якіх папросту ўпарта не рэагавалі на патрабаванне міліцыі спыніцца.

В.В.

СПОРТ

Застаецца пытанне: «Дынама» альбо МВКЦ?

ФУТБОЛ: ЧЭМПІЯНАТ БЕЛАРУСІ

Матч лідэраў у Мазыры — мясцовага МВКЦ і сталічнага «Дынама» — стаў упрыгожаннем нацыянальнага чэмпіянату. Усе 90 хвілін на полі ішла сумленная (што цяпер бывае рэдка) і захапляльная барацьба, насычаная высокімі скарасцямі, высокай тэхнікай карыстання мячом, асэнсаванымі каманднымі дзеяннямі. Лепшы футбаліст бягучага года ў Беларусі Уладзімір Макоўскі завяршыў прастрэльную перадачу Чарняўскага ўдарам пад перакладзіну варотаў МВКЦ, а затым мазыранін Максім Рамашчанка пасля розыгрышу штрафнога зраўняў лік — 1:1. Нічыя за тры туры да фінішу зберагла за дынамаўцамі перавагу ў адно очко і 70-працэнтныя шанцы на поспех у чэмпіянаце.

27-ы тур

«Дынама-93» (Мінск) — «Белшына» (Бабруйск) — 1:0, «Лакаматыў-96» (Віцебск) — «Тарпеда-Кадзіна» (Магілёў) — 3:0, «Атака-Аўра» (Мінск) — «Ведрыч» (Рэчыца) — 1:0, ФК Маладзечна — «Шахцёр» (Салігорск) — 2:1, «Днепр» (Магілёў) — «Абутнік» (Ліда) — 1:1, «Нёман» (Гродна) — «Дынама» (Брэст) — 1:0, «Тарпеда» (Мінск) — «Нафтан-Дэвон» (Наваполацк) — 3:0.

28-ы тур

«Дынама-93» — ФК Маладзечна — 1:1, «Шахцёр» — «Дынама» (Брэст) —2:1, «Абутнік» — «Тарпеда-Кадзіна» — 2:0.

ДАДОМУ – НА «ЖЫГУЛЯХ»

У Валгаградзе адбыўся таварыскі матч паміж адным з лідэраў чэмпіянату Расіі мясцовым «Ротарам» і дынамаўцамі Мінска. Гаспадары перамаглі — 2:1 (аўтары галоў — расіяне Вераценнікаў, Зярноў і беларус Уладзімір Макоўскі). Лепшыя ігракі матча варатар Самарукаў («Ротар») і абаронца Лухвіч («Дынама») атрымалі па новенькаму «Жыгулёнку».

І БАГАЦЦЕ НЕ РАТУЕ

Адзін з самых багатых англічанаў, віцэ-прэзідэнт футбольнага клуба «Чэлсі» (Лондан) Мэт'ю Хардынг загінуў у авіякатастрофе, вяртаючыся на верталёце з футбольнага матча.

ГАНДБОЛ: НАПЕРАДЗЕ АЗІЯТАК

Жаночая зборная Беларусі заняла чацвёртае месца на міжнародным турніры ў галандскім Ротэрдаме. Беларускі прайгралі камандам Аўстрыі, Галандыі, але перамаглі зборныя Турцыі і Кітая. А выйгралі спаборніцтвы аўстрыйкі.

БАСКЕТБОЛ: БАЛТЫЙСКАЯ ЛІГА

Мінскі «Гарызонт» не вельмі ўдала стартаваў у Коўне ў чэмпіянаце Балтыйскай лігі. Мінчанкі прайгралі «Тэлекому» (Вільня) — 80:83 і ковенскай «Лайсве» — 74:105 і выйгралі ў саперніц з РТУ-«Клондайка» (Рыга) — 101:66. Пасля першага тура ў літоўскіх каманд па 5 ачкоў, у мінчанак і рыжанак па 4.

ТЭНІС: ПЕРАМОГА БЕКЕРА

Вядомы германскі тэнісіст Барыс Бекер перамог у фінале штутгарцкага турніру першую ракетку свету Піта Сампраса з ЗША, прычым ва ўпартай пяцісетавай барацьбе — 3:6, 6:3, 3:6, 6:3, 6:4.

Мінчанка Наталля Зверава, выступаючы ў Люксембургу, паспяхова пераадолела два этапы, але ў чвэрцьфінале саступіла будучай пераможцы турніру Анке Хубер з Германіі.

ВЕЛАСПОРТ: НЯСТОМНАЯ ЛАНГО

38-гадовая алімпійская чэмпіёнка з Францыі Жані Ланго на бетонным трэку ў Мехіко ўстанавіла сусветны рэкорд у гадзіннай гонцы — 48 км 159 м, чым палепшыла папярэдняе дасягненне на 748 метраў.

Бяльгіец Ёхан Мюзеў стаў уладальнікам Кубка свету па веласпорце, апярэдзіўшы па суме набраных за сезон ачкоў італьянцаў Андрэа Ферыгато і Мікеля Бартолі.

ГАРНАЛЫЖНЫ СПОРТ: КУБАК СВЕТУ

Каця Зайцынгер з Германіі і Стыў Лохер з Швейцарыі выйгралі гіганцкі слалам, які ўваходзіў у праграму першага этапу Кубка свету ў аўстрыйскім Зольдэне. Гэтыя шматэтапныя спаборніцтвы працягнуцца да сярэдзіны сакавіка будучага года.

Сямён ПЛОЦ

У СВЕЦЕ

Але ж вярблюд!

Рэкордную цану — 390 тыс. амерыканскіх долараў — заплаціў на аўкцыёне ў Амане за вярблюдзіцу ананімны пакупнік.

Вярблюдзіца па мянушцы Бінт Хамлул зусім не карабель пустыні. У краінах Арабскага паўвострава вялікай папулярнасцю карыстаюцца вярблюджыя гонкі. Аман мае рэпутацыю краіны, дзе гадуюць самых хутканогіх жывёл. Мясцовыя спецыялісты ведаюць, як дрэсіраваць і карміць гарбатых гоншчыкаў — даюць ім мёд, арэхі, яйкі, канюшыну і нават жывёльны тлушч. Звычайны гончы вярблюд каштуе каля 10 тыс. долараў, але пародзістую Бінт, як бачым, ацанілі ў 40 разоў больш.

Гонкі вярблюдаў на Аравійскім паўвостраве адбываюцца штотыдзень і збіраюць дзесяткі тысяч гледачоў. Іслам катэгарычна забараняе азартныя гульні, таму рабіць стаўкі на гонках нельга. Затое гаспадары вярблюдаў-пераможцаў у якасці прыза атрымліваюць яхты, аўтамабілі, вялізныя сумы грошай. Так што ўдалы вярблюд — добрая і аплатная інвестыцыя.

Хлопчыкі – налева, дзяўчынкі – направа

На мінулым тыдні ў Судане, ісламскай дзяржаве на паўночным усходзе Афрыкі, увайшлі ў сілу новыя законы, якія рэгулююць паводзіны людзей у грамадскіх месцах.

Паводле новых правілаў, на ўсіх масавых мерапрыемствах — сходах, банкетах і нават вяселлях — павінны выстаўляцца бар'еры, якія падзяляюць памяшканне на «мужчынскую» і «жаночую» паловы. Падчас афіцыйных паседжанняў асобам супрацьлеглага полу забараняецца сядаць тварам адзін да аднаго.

У грамадскім транспарце жанчынам забараняецца знаходзіцца паблізу кіроўцы, а афіцыянткам і прадаўшчыцам нельга карыстацца парфумай і касметыкай. Вуліцы ў Хартуме, сталіцы Судана, павінны асвятляцца так, каб «грэшныя пары не мелі магчымасці схавацца ў змроку».

У параўнанні з іншымі ісламскімі краінамі, законы ў Судане ўсё ж не вельмі жорсткія. У прыватнасці, жанчыны не павінны насіць паранджу і могуць выходзіць увечары з дому — праўда, толькі ў суправаджэнні роднага мужчыны (мужа, брата, бацькі). З другога боку, закон дбае і пра маральнасць мужчын: ім забараняецца наведваць спаборніцтвы па «жаночых» відах спорту.

У Ватыкане поўна смецця

Ватыкан — маленькая дзяржава, дзе месціцца рэзідэнцыя Папы Рымскага, — трымае сусветнае лідэрства па... смецці.

Афіцыйна ў Ватыкане жыве 471 чалавек, аднак штодня за ватыканскія муры вывозіцца 6 кубічных метраў смецця. Іншымі словамі, кожны жыхар Ватыкана «выдае» больш за 10 кг розных адыходаў.

Натуральна, смецце прыносяць у Ватыкан перш за ўсё незлічоныя турысты — больш за 3 млн. у год. Акрамя таго кожны дзень у Апостальскую сталіцу прыходзяць сотні паломнікаў і розных касцельных чыноўнікаў. Паводле дамовы паміж Ватыканам і ўрадам Італіі, вывазам смецця займаюцца камунальныя службы Рыма. У самім Ватыкане ёсць толькі два дворнікі, а ў экстрэмальных выпадках (напрыклад, пасля прамоваў Папы на пляцы св.Пятра) ім на дапамогу прыходзяць садоўнікі.

Споведзь у цягніку

Створаная спецыяльная ватыкана-італьянская міжурадавая камісія па падрыхтоўцы да юбілею хрысціянства ў 2000 годзе.

Паводле папярэдніх ацэнак, у 2000 годзе у Рым на юбілейныя ўрачыстасці прыедзе не менш як 40 млн. паломнікаў. Міжурадавая камісія павінна прасачыць, каб для іх былі створаныя адпаведныя ўмовы. У прыватнасці, ва ўсіх цягніках, якімі будуць ехаць у Рым паломнікі, плануецца ўсталяваць спавядальні і арганізаваць «дзяжурства» святароў, якія валодаюць рознымі мовамі, каб пілігрымы маглі прыбыць у Апостальскую сталіцу ачышчанымі ад грахоў.

McDonald's па-індыйску

Фірма *McDonald's*, сусветны лідэр у бізнесе хуткага харчавання, адчыніў свой першы рэстаран у Дэлі.

Аднак фірме давялося паступіцца сваімі прынцыпамі і змяніць меню. У Індыі, дзе карова лічыцца свяшчэннай жывёлай, *McDonald's* будзе выбраляць гамбургеры не з ялавічынай, а з баранінай, а таксама прапануе кліентам вегетарыянскія стравы.

Раззброім нашых дзяцей!

З англійскіх крамаў знікаюць цацкі, якія імітуюць агнястрэльную зброю.

Урад Вялікабрытаніі працуе над праектам закона аб забароне продажу зброі грамадзянам. Брытанская асацыяцыя прадаўцоў цацак зрабіла крок насустрач і абвясціла, што «мілітарным» забаўкам не павінна быць месца на паліцах магазінаў. Гандлёвыя гіганты *Woolworth, Selfridges* і *Harrods* ужо знялі з продажу ўсе віды дзіцячай зброі — нават каляровыя пластмасавыя пісталецікі, якія страляюць вадой.

«Бітламанія» працягваецца

У 1996 г. у свеце будзе прададзена больш альбомаў легендарнага гурта *Beatles*, чым на піку «бітламаніі» ў 1960-я гг.

Сёлета ўжо прададзена больш за 13 млн. новых альбомаў *Anthology 1* і *Anthology 2*, неўзабаве павінна з'явіцца і *Anthology 3*. Паводле ацэнак экспертаў, даход ад продажу запісаў складзе ў гэтым годзе каля 735 млн. долараў. Аўтарскі ганарар падзеляць між сабой Пол Мак-Картні, Джордж Харысан, Рынга Стар і ўдава Джона Ленана — Ёка Она.

Суровая мера

У штаце Каліфорнія ўведзены ў дзеянне закон аб «хімічнай кастрацыі».

Закон устанаўлівае, што асобы, асуджаныя за сексуальнае выкарыстанне дзяцей, уяўляюць пастаянную небяспеку для грамадства. Таму пасля выхаду з турмы злачынцы будуць штотыдзень прымусова атрымліваць спецыяльныя лекі, якія пазбавяць іх сексуальных памкненняў. Каліфорнія — першы штат ЗША, дзе ўведзеная такая жорсткая мера супраць педафілаў.

Тэатр на караблі

Тэатральная зала на 1.600 месцаў, 4 басейны і 25 рэстаранаў знаходзяцца на пасажырскім караблі *Carnival Destiny*.

Гэты самы вялікі ў свеце марскі лайнер — яго даўжыня 270 м — разлічаны на 3,4 тыс. пасажыраў і 1.000 экіпажу. На замову амерыканскай турыстычнай кампаніі *Carnival Corp.* яго збудавала італьянская фірма *Fincantieri*. Кошт гіганта застаецца камерцыйнай таямніцай.

Паводле паведамленняў агенцтваў Reuter, PAP, Associated Press, France Press, матэрыялаў замежнай прэсы падрыхтавала **Магдалена НЕПАКАЙ**

Падпісны індэкс 63887 E-mail: edit@svaboda.minsk.by Internet: http:\\www.gis.minsk.by © СВАБОДА Спасылка на газету СВАБОДА абавязковая Наклад 46.570
Нумар падпісаны ў друк 28.10.96 (15.00) Надрукавана на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» (г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3) ЛВ № 215 Заказ 2625